

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mes., po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Pokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Še nekaj o Celjskih porotnikih.

(Praktičen jurist.)

V 274. številki „Slovenskega Naroda“ čitam uvodni članek pod naslovom: „Sestava novega imenika Celjskih porotnikov“. Vidi se mi primerno, o tej stvari še izpregovoriti nekaj besed, ker „više oči više vidi“. Znale so mi tudi faktične razmere iz praktične izkušnje, in na ta praktična izkustva opirali se bodo zaključki, katere bodem navajal.

Živa istina je, da se izbirajo in odbirajo iz prvotnih imenikov in upisujejo v letni imenik porotnikov pri Celjski okrožni sodnji le taki možje iz spodnje Štajerske, ki so meščani srednje vrste. Da so večinoma Nemci ali ponemčeni Slovenci, koji so se po trgih in mestih v tem ali onem obrtu naučili toliko nemščine, da potem s kmetskimi ljudstvom, ki zna samo slovenski, govorijo tisto zmes, koju sovražniki naši tako zaničljivo in porogljivo imenujejo „die windische Sprache“ — to mislim, da je samo naključje. Vsaj komisija, ki daje imena prvotnih imenikov na rešeto, ne more poznati vsakega ad personam. Ti ljudje imajo jako plitvo površno omiko, pa toliko več si domnevajo o svojih zmožnostih, o svojem znanju in o svojem poklicu kot porotniki.

Govoril sem s takim polovičarjem o celej instituciji. Tožil mi je najbolj, koliko izgubi časa in koliko potratu denarja in kako je pičila odškodnina, ako zasedanje traja več časa. Povprašal sem, kako da misli, da bi se stvar dala preduragčiti. Kaj dobim za odgovor? Mož mi je s čudno naivnostjo odgovoril: po moji misli bi bilo najbolje, da izročijo vse tako imenovane „gemeine Verbrechen“ (uboj, rop, umor, ponarejanje bankovcev, goljufija itd.) zopet učenim sodnikom; samo politične in tiskovne pravde naj bi porotniki razsojevali. Te, kakor je rekel, so še nekaj zanimive. Drugo je pa le — sit venia verbo — „schund“.

No, ta mož svoje politične učenosti ni od nikoder drugod zajemal, kakor iz glasovite „Marburger Zeitung“ in še glasovitejša „Deutsche Wacht“ in ako mu je še časa preostajalo, premleval je Graško tetko „Tagespost“.

Pa zdaj se čuti že dovolj krepkega razsoje-

vati zamotane politične in tiskovne pravde. Ni veliko trebalo in ta „judex laicus“ bi mi bil tudi našel osebo političnega pomena, koje bi on najrajši obsojeval, in liste, kojim bi on z radostjo sapo zapiral. Jednako kakor ta strije, ki je mimogredoč rečeno, tudi ošoben prijatelj g. Heinricherja, kateri pa mu menda ni ucepil te modrosti, utegne še kak drug misliti. Iz tega slučaja je torej razvidno, da ima pisatelj članka v št. 274. „Slovenskega Naroda“ prav, ako trdi, da se taki porotniki le takrat odkloniti ne dajo, kedar je kaj pikantnega, političnega na repertoarji porotne dvorane. Jasno, kakor beli dan, da so razsodbe porotnih sodnij, ako prevaguje taki elementi, jako dvomljive, kar se tiče njih juristične vrednosti. Moja sodba bila bi ravno nasprotna. Tako imenovane „gemeine Verbrechen“ naj se pustijo porotnikom; taka hudodelstva vršijo se večinoma v omenjenem lokalnem okviru; in tisti jih bo najbolje razsodil, koji živi v istem lokalnem okviru, kjer so se vršila, pa nema nobenega lastnega interesa, če ji konečni izrek pozitiven ali negativen. Samo neki višji čut, višje pravice, neki čut občnega javnega reda mora mu biti jedino merilo, na podlagi katerega izreče svoj „kriv“ ali „nekriv“. Dokler se vrši razprava, mora stati na praktičnem, realnem stališču, mora pretresti vsako eventualnost, mora si skušati razmotriti vsako protislovje, ki se mu razodeva v dejanji in mišljenji dotičnega obtoženca; vsako dobro stran njegovega bitja mora pohvaliti in vsako slabo stran grajati, ob jednom pa tudi preudariti, kako bi bilo to bolje storjeno ali opuščeno.

Kadar pa pride trenutek, da izreče svoj „kriv“ ali „nekriv“ treba da se uglobi v abstraktnost, treba, da postane slep, kakor je naslikana Thmeida, treba, da ne „sliši nič ne vidi nič, ko bil bi mrtva stvar“, stvar, koja ni drugzega nego poosobljen razum. Taki porotniki mislimo, da ugajajo in ustrezajo onim potrebam nepokvarjenega pravosodstva. Naši drž. poslanci morajo paziti na to, da se v Celji taki porotniki, in samo taki porotniki spravijo v letni imenik. Pikantnosti, zanimivosti naj si iščejo dotični porotniki v kriminalnih novelah in romanih, kjer se sodbe samo [na papirji] izrekajo in izvršujejo; pikantnosti in interesantnosti pa ni treba iskati v

pravdah, v koje je zapleten „Slov. Gospodar“ ali pa „Südsteierische Post“, da ne govorimo o takih policijskih osobah, za koje se taki porotniki še bolj brigajo, kakor za ta dva lista.

Stvar pa ima še tudi svojo drugo stran. Ako se porotniki s takim prepričanjem in s tako moralo pripuščajo v bureau, je naravno, da se nasprotnim listom in političnim nasprotnikom greben vzdiguje, da ne poznajo meje dostojnosti in poštenosti. Vzamimo si kateri bodi list na spodnjem Štajerskem in vsaka stran ima toliko psovok in nesramnih besed za naše ljudstvo in naš jezik, da vsak nepristranski mora priznati, da se tako iz nobenega drugega nagiba ne ravna, kakor zaradi tega, da se psuje. Calumniare audacter, semper aliquid haeret, to je jedino gaslo takih poštenjakov. Spominjamo se še velikih političnih in tiskovnih pravd, ki bi se imele pred nekaterimi leti razsoditi pri sodiščih v Trstu, Gorici ali pa v Tridentu, ker so bile ta sodišča „fora delicti commissi“. Kasacijski dvor je, kakor je bilo tudi prav, ukrenil, da se delegirajo sodnije. Kasacijski dvor je bil gotovo prepričan, da taki porotniki ne morejo nepristransko soditi o takih političnih pravdah, v koje je zapleteno tako rekoč njih „kri in meso“. Ako se bodo pa pri nas zgoraj označeni porotniki dejali v letne imenike, bode tistim, ki bodo imeli kako politično ali tiskovno pravdo v bodoče treba za delegacijo drugih sodišč prositi.

Dr. Ferjančič, ki razmere na spodnjem Štajerskem iz lastnega izkustva pozna, mislimo bo pa mož, ki bo na pravem mestu, s pravo močjo besedo razjasnil te razmere in ki se bo tudi potezal za to, da se te razmere preduragčijo na naš korist — resnice in pravice.

Deželni zbor kranjski.

(V. seja dne 22. decembra 1886.)

Deželnega odbora poročilo glede pogozdovanja Krasa izroči se finančnemu odseku. Na vrsti je deželnega odbora poročilo z načrtom občinskega zakona za Kranjsko. Deželni glavar grof Thurn pravi:

„Usojam si pri predlogu načrta nove občinske postave nekaj besed pregovoriti. Že l. 1871. je de-

LISTEK.

Tehniško preiskovanje nekaterih podzemeljskih otlin, vodotokov in jam mej Vrhniko in Planino.

(Konec.)

Dne 20. oktobra t. l. ogledali smo si — bilo nas je nesrečno število 13 — to podzemeljsko znamenitost. Ker smo si tisti dan ogledali že nekatere druge jame in požiralnike „Pod Stenami“, nastopili smo še le ob 6. uri zvečer podzemeljsko pot.

Preskrbljeni vsak s svojo svetilnico, oziroma s svečo in primerno opravljeni, dospeli smo skozi prej opisano otlino srečno čez težavni prelaz propada. Ker je pretežavno, da bi si celo jama h kratu ogledali, izbrali smo si zanimivejšo, do 1000 m dolgo severno stran.

Iz začetka hodili smo skoro naravnost po ilovčastih sem ter tja skalnatih tleh 10 do 15 m široke in tudi toliko visoke otlina kakih 80 m daleč ter dospeli do jako zanimivega, vendar pa nekoliko nevarnega mesta, katerega treba s previdnostjo prehoditi. Tukaj vidiš namreč robot kup ilovce, na

vsaki strani pa nad meter široke, precej globoke luknje. Ako usuješ v levo luknjo nekoliko prsti, prihajajo ti iz nasprotne kotline melodični glasovi v dokaz, da pod ilovčastim kupom in obema kotlinama voda stoji. — Od tega mesta zavije se otlina nekoliko na levo in 80 m na dolgo do 4 m dolge in tesne špranje, po koji se dospe v vinskemu hramu podobno otlino, iz katere se pod steno skozi tesno luknjo po vseh štirih 7 m na dolgo preleza v večji tudi hramu podobni prostor. Videti je bilo, da tukaj jama preneha, a vendar se more skozi tri metre dolgo in 70 cm visoko luknjo pod stransko steno dospeti v daljšo otlino. V nižavi prostorne te otlina vidi se večkrat stoječa voda. Od tukaj šli smo dobrih 100 m navkreber, nekako potresu podobno bučanje bi nas bilo skoro preplašilo, da nam ni gosp. Putik stvari pojasnil. Jako visoka otlina je ravno pod železniško progo, takrat pa je drdral vlak nad nami.

Od tukaj šli smo nekoliko navzdol kakih 100 metrov daleč, kjer je 900 m² prostoren in do 30 metrov visok bram in prižgali v poskušno veliko magnezijsko baklo, ki daje svetlobe za 150 sveč. Jednaka svetloba se doslej, kolikor meni znano, še ni v notranjskih jamah poskusila in je za razsvet-

ljavo večjih otlin res izvrstna. Doslej rabile so se pač magnezijske svetilnice, ki se pa z baklami še primerjati ne morejo.

Ko je bil obširni prostor vsled intenzivne bakline luči dobro razsvetljen, zapazili smo v mirno stoječi vodi na desni strani poleg stene na najnižjem mestu mnogo človeških ribic (proteusov). Hitro je hotel vsak s prosto roko katero uloviti, pri tem pa se je voda skalila in dobili smo jih le 6. Pozneje se je ob deževji opažalo, da je ravno ta voda močno narastla in kakor močen potok vrela na nasprotno stran, izgubivši se zopet pod steno.

Od tega mesta zaviti je treba zopet navkreber, kjer prideš v drugič pod železnico in čuješ vlakov drdranje. Le 80 m dalje dospeli smo do krasnega, 6 m² prostornega in 1.5 m globokega vodnjaka. Slapu podobna stena od belega robatega kapnika stoji nad vodnjakom, po nji pa po malem pritaku, kakor kristal čista mrzla voda in se zopet iz vodnjaka na vseh straneh odteka. Kakor skapljeni roboti slap nad vodnjakom vsled pritoka vode vedno po malem narašča, ravno tako tudi vodnjaka obvod po odtoku polagoma vedno višji postaja.

Vsled utrudljive hoje užežani, nasrkali smo se iz vodnjaka okusne hladne vode, pri tej priliki pa

želni odbor na podlagi postave 2. januarja 1869 predložil deželni zbor načrt o osnovanju glavnih občin. Po tem načrtu bi bile nekatere občine čez 3000 duš obsegale na pr. županija Mengeš 6137, Žužemperk 7891, M. D. v Polji pri Ljubljani 7030, Radeče na Dolenjskem 8707. Ta načrt ni bil vsprejet, ugovarjalo se je, da je omenjeni načrt zavoljo prevelikega števila prebivalcev proti namenu in besedam postave z dne 2. januarja 1869.

Leta 1874 predložil je deželni odbor novo občinsko postavo deželni zboru. O tem načrtu obravnaval je deželni zbor kot komité; pozneje prišla je postava pred enketo. Dotična enketa se je izrekla proti napravi glavnih občin, ter je nasvetovala spet aktivirati okrajne komisarijate, kakor so bili pred letom 1850. Deželni zbor je v svojem zasedanju leta 1875. na podlagi nazorov enquete sklenil primerno resolucijo.

Leta 1880 je deželni odbor nov načrt o organizaciji glavnih občin deželni zboru predložil, v zmislu tega načrta bi se bile imele polagoma osnovati velike občine in sicer najprej v okrajnih glavarstvih Radovljica, Kranj, Postojna, potem v okoličih Ljubljane, Kamnik in Litija. Vsled tega načrta bi bile pa imele nekatere občine manj kakor 3000 duš. Tega načrta ministerstvo notranjih zadev ni potrdilo, ker ga ni v soglasji spoznalo s §. 1. postave od 2. januarja 1869. Pozneje predlagal je deželni odbor, naj se postava 2. januarja 1869 predrugači. Dotične postavne spremembe c. kr. ministerstvo notranjih zadev ni priporočilo. Najvišji poudariti, in vsled tega načrtana postava Najvišje sankcije ni zadobila. Uzroki, zakaj se ta postavni načrt ni potrdil, so objavljeni v letnem poročilu leta 1883, str. 22.

Tudi pri obravnavi po sl. vladi predloženega „questionär-ja“ glede nedostatkov dvojne uprave so se občinske zadeve obširno razpravljale. Sad obravnav bil je votum večine in manjšine. Mnenja o presnovi občinskih zadev bila so različna. Takratna večina je nasvetovala, naj bi se vrnila nekatere agende naravnega delokroga na državno upravo, to bi bila izročitev agend iz samostojnega v izročeni delokrog, kar bi se po mojem mnenju smelo zgoditi le z dovoljenjem državnega zbora, ker bi se s tem preuredila državna postava z dne 5. marca 1862, eventualno bi bilo treba preustroja političnega službovanja. Gospodje poslanci bodo iz tega razvideli, da ima nova osnova občinskih zadev na Kranjskem že svojo zgodovino za seboj.

Sedaj se ne more ustrezati tu in tam opravičenim željam, da bi se nekatere občine od družih odločile, — jaz le kažem na Vrhpolje, Dobrunje, Št. Ožbald — in sicer radi tega ne, ker §§. 1—4. občinske postave z dne 17. februarja 1865. neso vdč več veljavni in je ločitev kake občine po §. 3. postave z dne 2. januarja 1869. še le mogoče, kar se ta postava izvrši. Da se ustvari občinska postava, ki bode ustrezala na vsako stran, zato je treba prav srečne roke. Pred vsem pa zmatram, kar je v ozki zvezi s postavo, organizacijo občin za jako važno. Ko se bodo sosedne male občine imele združevati v glavne občine, treba bode uvažati in ozirati se na različne faktorje, tako število duš, krajno lež, obstoječe komunikacije, gospodarske in obrtnijske odnose, skupne interese itd. združujočih se

opazili, na dnu tri sicer ne velike, a jako bele človeške ribice, katere smo, ker nismo imeli lovilne mreže, pustili. Občudovaje lepoto studenca, šli smo kakih 30 m navzdol do 20 m dolge, prerovu podobne otlina, ki ima osušenemu potoku podobna, od vode popolnem sprana skalnata tla, kar jasno svečiči, da se večja voda skozi to otlino naglo pretaka. Nekoliko dalje nahaja se precej velika in zadnja do sedaj znana otlina. Na strani v 10 m globoki in 12 m široki kotlini vidi se kakih 5 m globoka s obojema voda.

Desno, južno stran otlina, ki je slična tej in drži proti Planinski ravnini, se takrat, kakor sem že omenil, nismo ogledali, vendar smo potrebovali nad tri ure hoda, ura kazala je namreč že 9 u. 5 m., ko smo dospeli na prosto.

Če se pomisli, da je ogromna otlina 5 do 15 metrov nižja, nego vodna struga pri požiralnikih, zadostovati utegne popolnem, ako se napravi tukaj in pri Vranji Jami od ravnine proti otlina primerno prerove, kar bi se dalo z razmerno malimi troški dogotoviti, da bo voda brez sedanjih ovir v nižje otlino odtekala, ne da bi še kdaj polje preplavljala.

občin, ogibati se bode treba, da se ne združijo elementi, ki po svoji posebnosti (Eigenart) ne spadajo skupaj in kateri se kakor je misliti, ne bodo razumeli. Imamo sedaj načrt občinske postave, katere je izšla s sodelovanjem visoko častitega deželnega predsednika barona Winklerja in v ta namen sklicane enquete, načrt, kateri kaže globoko vednost in bogate skušnje na polji občinskih zadev. Načrt je gotovo vreden, da ga slavni deželni zbor natanko prouči in jako bi bilo želeli, da se gg. deželni poslanci vsaj o načelih občinskih zadev združijo, da bode dežela kakor hitro mogoče uživala dobroto občinske postave, katere ugaja njenim potrebam.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. decembra.

Predvčeraj bilo je v češkem deželnem zboru prvo branje zakona o neobligatnem pouku družega deželnega jezika in ljudskih šolah. Proti temu zakonu so se odločno izrekli Mladočehi, ki mislijo, da se bode s tem le pospeševala germanizacija, in predlagali so, da se že v prvem branju zavrne. Nemoj ta zakon tudi ne ugaja, a so izjavili, da hočejo navesti svoje pomisleke proti njemu še le v odseku in v drugem branju. Z kon se je nazadnje izročil odseku. — Včeraj je v deželnem zboru Plener utemeljeval svoj predlog da se sodnijski in politični okraj razdele po narodnostih. Knez Schwarzenberg je na to predlagal, da se o Plenerjevem predlogu preide na dnevni red. Ko je bil Schwarzenbergov predlog vsprejet, je Schmejkal v imenu nemških poslancev izjavil, da se ne bodo več udeleževali zborovanja deželnega zbora, dokler se jim ne da zadostnega jamstva, da se bode oziralo na nemške želje.

Vnanje države.

Bolgarska deputacija gotovo ni nič kaj zadovoljna ostavila Berolina. Grof Herbert Bismarck jej je naravnost povedel, da Bolgarom družega ne kaže, kakor da se za vsako ceno sporazumijo z Rusijo in volijo kneza Nikolaja Dadjana. Deputati so ugovarjali, da ne morejo voliti kneza mingrelskega, kajti to bi bil samomor Bolgarov; ruski kandidat tudi ni sposoben za vladarja. Grof Herbert Bismarck se je pa izjavil, da carjevo zaupanje daje Nikolaju mingrelskemu potrebne sposobnosti. — Uradnik ruskega agentstva Somov, ki je te dni odpotoval iz Sofije, se je izrekel proti svojim prijateljem, da se bode vrnil spomladi z rusko okupacijsko vojsko.

Bolgarsko vlado je jako potrl hladni vsprejem bolgarske deputacije v Berolinu. Govori se že da bode sedaj odstopilo regentstvo, ker vidi, da od nikoder nema pričakovati dejanske podpore proti Rusiji. Bode li potem prišla Rusiji prijazna stranka v Bolgariji na krmilo, se še ne ve. Govori se, da bode sebranje iz svoje srede koga izvolilo za začasnega vladarja, ako se velevlasti ne sporazumijo o kakem kandidatu za bolgarski prestol, s katrim bi večina sebranja bila zadovoljna. Naj se stvari zasučejo kakor koli, dolgo se Bolgari več ne bodo mogli ustavljati Rusiji. — Po raznih krajih v Bolgariji bili so manjši izgredi, zlasti okrog Plevne, kjer je šolski nadzornik narod nagovarjal proti vladi. Oblastva so zategadelj šolskega nadzornika iztirala iz Plevne.

Turčija še sedaj ni odpoklicala iz Sofije Gadban paše. Ministerski svet je sklenil, da se odpokliče, sultan se pa še obotavlja s potrjenjem dotičnega sklepa. Ruski veleposlanik nekda prigovarja sultana, da bi Gadbana še ne odpoklicala.

Za uresničenje tega možnega načrta je jako ugodna razlika višine požiralnikov in izvirkov. Požiralniki na Planinski ravnini, kojih je na 2 kilom. dolgi vrsti izvestno nad sto, so 434 m. do 440 m. nad morjem, izvirk pa le 294.3 m.

Ako je Gradišnica v zvezi z vodotoki Ljubljane, kar ni nemogoče, potem se mora tudi pripoznati, da se Planinska voda že takoj iz začetka, kakih par kilometrov od ravnine do 100 m. globoko odteka. Vsled teh razmer in vsled naravnih zaprek, koje sem že iz začetka natančneje omenil, torej Ljubljanska ravnina ne utegne čutiti nikakih škodljivih nasledkov, če bode voda stala namesto na obdelanem rodovitnem Planinskem polju, v naravnih podzemeljskih otlinah.

O vsem sedanjem in bodočem preiskovanju napravil bode baje inženir g. Putik na podlagi svojih tehniških del in dotičnih katestralnih map poleg temeljitega popisa nekako razpregledno polo vsega preiskovanega terena, ki utegne biti posebne važnosti za bodoče delo in jako zanimiva onim, ki se zanimajo za stvar.

Ф. А. Логанск.

Ruske vojne priprave so nekda v prve vrste naperjene proti Angliji. Po poročilih iz Peterburga imel je vojni svet pod predsedstvom vojnega ministra Vanovskega dolga posvetovanja o načrtu za vojno v Srednji Aziji, katere so izdelali vrhovni poveljniki ruskih čet v Transkaspiji, generalni lieutenant Komarov, vrhovni poveljnik čet na Kavkazu, generalni pobočnik Dondukov Korsakov in načelnik štaba kavkaškega vojaškega okrožja, generalni lieutenant Trojicki. Kakor se govori, misli Rusija s pomočjo Bohare, Hive, Perzije in Afganistana zasesti vse ozemlje do Pamirskega gorovja s Heratom vred. Bohara in Hiva dobita denarno odškodnino, Afganistan del severne Indije, Perzija nekaj ozemlja na severovzhodu Hvalinskega morja. V Srednji Aziji delajo se velike vojne priprave. Od 1. septembra do 20. novembra odposlala je Rusija v Srednjo Azijo 5 polkov pešcev in 5 polkov konjice, 8 baterij topništva, več oddelkov pionerjev in ženijcev. Grajenje transkaspiske železnice se energično nadaljuje. Do 16. decembra bila je dodelana do Čaržuja. Po Amu Darji prevažata dve topnjači vojake. Dve drugi vojni ladiji pa začneta spomladi voziti po tej reki. Na ta način bode Hiva in Boharo z Rusijo v neprestani zvezi. Kakor „Hlas Naroda“ poroča, poslednji čas iščejo ruski agenti puškarjev po Češkem z jako ugodnimi pogoji. Več čeških puškarjev je že odšlo v Rusijo. — V ruskih vladnih krogih je pričakovati več sprememb. Demisijo finančnega ministra je baje car že vsprejel in imenoval državnega svetnika Višnigradskega njegovim naslednikom. Minister vnanjih zadev bode tudi kmalu odstopil. Kdo bode njegov naslednik, se še ne ve. Med drugimi se tudi imenuje Katkov, kar se pa nam ne zdi prav verjetno. — Poljski listi, ki pa v tacihi stvareh neso prav zanesljivi, poročajo, da Rusija zbira čete na avstrijski meji. Glavni stan mejnega voja z generalnim štabom je v Kišenevu, pododdelki so pa v Kamenci, Jarmolicah in Proskirovu. V teh krajih zbrani so največ dragounci, pa tudi nekaj kozakov. Častniki pregledujejo pote, kod bi vojska ušla v Galicijo. Za temi oddelki konjice je zbrano mnogo pešva; štabi so v Haisynu, Braclavu, Tulczynu in Nemirovu. Topničarstva je največ v Kamenci, Miendriborzi, Vinici in Krzemini. Največje z loge so v Praskirovu, Vinici, Miendriborzi in Rovnu. Koliko je tu vojakov zbranih, se ne da lahko določiti. Konjice je brez kozakov nad 40 polkov. Za vojno je že vse pripravljeno. Rusko vojno oskrbnništvo hoče naročiti 640 častniških šotorov.

V nemških vladnih krogih se že pretresava vprašanje, bi li ne kazalo razpustiti državni zbor, ko se je odsek izrekel proti vladni vojaški predlogi. Knez Bismarck se je nekda izrekel proti razpustu, ker se še vedno nadeja, da bode zbor vsprejel nazadnje vladno predlogo.

Ker se za angleško pretenje Turki dosti ne zmenijo, hoče nekda Londonska vlada se poprijeti energičnejših naredeb, da prisili Turke, popustiti Rusiji prijazno politiko. Sicer pa v Carigradu dobro vedo, da se Angležev njim ni treba preveč bati, ker imajo dovolj težav z Iraci ter zategadelj ne morejo dosti uplivati na svetovno politiko.

Dopisi.

Z južnega Štajerja 21. decembra. — (Kratek komentar k predlogu štajerskega deželnega odbora zadevajoč prostovoljno prestavo deželnemu šolskemu svetu neljubih učiteljev.) Nevarni oblaki so se začeli zopet nad štajerskim, seveda slovenskim učiteljstvom zbirati, preteč mu, zadržati ga pri odgojevanji soudov slovenskega naroda. Kaj hočejo doseči naši Teutoni s to postavo, katerej se bodo naši poslanci gotovo protivili in katere visoka vlada, ako se bode na §. XIX. drž. zak. ozirala, v sankcijo predložila ne bode? Mi vemo prav dobro, kam pes taco moli?! Poskušali so že na razne načine, kako bi se zamoglo južno-štajersko prebivalstvo germanizovati. Dva faktorja sta, katere posebno na deželi v spodbujajo narodnosti delata, in to so duhovni in učitelji. Ta dva faktorja se morata torej na vsak način odstraniti, to je gaslo naših Teutonov, in potem je lahko delovanje. Prvemu ne morejo do kože, ker duhovni neso, — hvala Bogu, — njih podložni, tem večji je njih srd na drugi faktor — na učitelje. Ako se njim bode posrečilo, odstraniti drugega, tedaj oslabe tudi prvega. Dosedaj so smeli pri premeščenju kakega učitelja krajni in okrajni šolski sveti svoj veto položiti, od sedaj se njim bodo te pravice odvzele, zato pa nove dolžnosti naložile. (Glej novo postavo o obravnavi šolskih zamud.) Delovali so sedaj že na vse načine in sicer posredno, ali ker to ni pomagalo in nikakršnega uspeha imelo, hočejo torej neposredno začeti, to se pravi z vsemi močmi, kolikor jih že imajo v rokah in kolikor si jih še hočejo pridobiti. Dosedanje delovanje pri germanizovanju so imeli naši okrajni šolski nadzorniki in pa judeževigroši nemškega šulvereina

v rokah, vendar malo so dosegli; tedaj hočejo na drug način začeti in to s premeščevanjem učiteljev. Vrle narodne učitelje bodo torej tja gori v nemško Sibirijo pošiljali, Nemce in nemškurje pa mej Slovence in tako hočejo svoj namen doseči. Ni li to v nebo kričeča krivica? Tako bodo morali štajerski Slovenci svoje najsvetejše pravice izgubiti, ako se želje rečenih požrešnikov izpolnijo.

Če pogledamo ta predlog natančneje, lahko mej vrstami beremo, kaj je njih namen, in da se tukaj volk v ovčji koži prikazuje.

Bog nas obvaruj te neizgode, sicer se pogreznemo v isti propad, iz katerega smo jedva izlezli. Tukaj bi tudi bil predlog nemških poslancev na Češkem, zadevajoč delitev češke kraljevine, na mestu. Kar svojim bratom na severu želite, dajte tudi nam. Odstopite nam naše pokrajine, da bomo imeli svoj deželni zbor, svoj šolski svet itd. in gotovo se ne bomo za vas nikdar več brigali in jako srečni bomo, kadar pridemo iz vaših kremplicev in ako nas čisto v miru pustite. Slovensko prebivalstvo Južnega Štajerja se sedaj na svoje poslance s prošnjo obrača, da ta jako farizejsko osnovani predlog z vsemi močmi pobijajo, da ne bodo slovenski učitelji na Štajerskem na milost in nemilost izročeni nemškutarskim in nemškim Herodežem.

Iz Pulja 21. decembra. (O Dalmaciji!) „Die gross-kroatische Aspirationen bilden eine ernste, nicht zu unterschätzende Gefahr. Speziell an der Adria in Dalmatien ist kein Platz für eine andere als österreichische, eine rein dalmatinische Politik, kein Platz für andere Tendenzen, als jene, welche die geistige und materielle Entwicklung dieser Provinz zum Ziele haben, deren Besitz für die Grossmachtsstellung Oesterreichs von höchster Bedeutung ist. Die geeigneten Elemente für eine solche Politik fehlen nicht in der Bevölkerung jenes Landes. Man muss sie nur finden wollen, sie suchen frei von unbilligem Vorurtheile, unter dem Zeichen der Gerechtigkeit für alle.“ Tako „Deutsche Zeitung“!

Ali ste prečitali, pazljivo prečitali? V teh malih stavkih izražena je lapidarnimi črkami vsa ona surova nemška gospodoželjnost, ki brezskrbno in mirno vestjo, krutim stopalom svojim lači pravice pohlevnih za kulturni razvoj svoj borečih se narodov. Nemško-italijanska gospoda postali so jako odkritosrčni. Pred malo leti so še po vsej sili hoteli, da je dalmatinska zemlja italijanska zemlja in nikakor neso hoteli priznati, da bi bila ogromna večina prebivalcev Dalmacije slovenska. „Primorje je italijansko“ — upili so mej svet — in svet, ta malorazsodni in lahkoverni svet je tudi verjel. Slepjenje to je nekoliko časa krivcodejcem dobro služilo, storilo je svojo dolžnost v polnej meri. Kakor pa ima vsaka laž kratke noge, tako je tudi to slepljenje nekega dne odreklo službo: pristno, jedino — prvotno prebivalstvo se je oglasilo, slovanski značaj Dalmacije prodril je z elementarno silo na površje, javno mišljenje se je pojavljalo pri vsakej priliki tako odločno, da je Slovanom sovražni, od sleparske žurnalistike za nos vojeni svet ves presenečen zvedel, pri čem da je. Od takrat zgubila je laž svojo moč, propovedanje o italijanskej Dalmaciji je potihnilo, ker nima več cene in ne „vleče“ več. A motil bi se, kdor bi mislil, da so se gospoda „spametovali“ in poboljšali. Nauke svoje so sicer radikalno preinačili, a smoter jim ostane vedno isti. Kar laž ni dosegla, naj doseže brutalnost. Izdali se novo parolo. Sedaj ne trdijo več, da bi bila Dalmacija italijanska, pač pa zahtevajo v imenu kulture, da se izroči mali koloniji v rečeni provinciji živečih Italijanov v gospodstvo nad ogromno večino slovanskega prebivalstva. Ta nesrečna nemško-italijanska kultura, koliko se ne greši na njeno ime! Postala je pravo strašilo Slovanom v Primorji!

Od „Deutsche Zeitung“ vajeni smo hudega in ostrega tabaka. Gori navedeni stavek „die geeigneten Elemente für eine solche Politik fehlen nicht. Man muss sie nur finden wollen, sie suchen ...“ to je pa že cvet nemško-židovskega cinizma. Človek z normalno razvitimi možgani bi mislil, da se je treba ozirati v prvej vrsti na ono narodnost, ki sestavlja prvotno prebivalstvo in ki zastopa ogromno večino. Ta narodnost ima pravico do prvega mesta, če je tudi znabiti v kulturnem oziru nekoliko zaostala. Za to narodnost bi morali očetovsko skrbeti, da bi sedaj s podvojeno delavnostjo na kulturnem polji dovršila, kar je zamudila v preteklih asih po krivdi drugih.

Tako bi mislil vsakdo, ki še ni vrgel principa pravice in zdravega razuma mej staro šaro.

Vse drugače ljubeznivi „prijatelji“ naši pri uredništvih nemških in italijanskih listov; pri njih velja narobe — princip: oni, ki prebivajo od pradednih časov v deželi in imajo neoporekljive pravice do te zemlje, naj se razsvoje, v nič naj se denjejo, uduše naj se ... potem pa naj se gre še le iskat „ugodnih“ elementov, da bodo gospodarili kot tuji v deželi. Kar je naravno, naj se zruši in siloma na noge postavi nekaj nena-ravnega.

Nauki ti so nauki najkrutejšega absolutizma, nauki neusmiljenega trinoštva. Kdor jih propoveduje nam pove, da ne pozna humanosti, da mu je pravni čut zamrl, da je v sebi zadušil vse blage čute in da zasmehuje sveto resnico: Kar ne želiš, da bi se tebi storilo, tudi ti drugim ne stori. Po teh „liberalnih“ naukih ima oni, ki ima slučajno moč v rokah, pravico slabjšega udušiti, ne da bi kdo imel pravico zlojevnika na odgovor poklicati. To so nevarni nauki, ki morejo pretrgati vse vezi, ki vežejo človeka do človeka, narod do naroda, ki morejo porušiti ves socijalni red in izzvati neprestani boj na nož. In ljudje, ki kaj tacega pišejo, se še puste zmerjati z liberalci!

Torej že z zgolj človeškega stališča moramo tako postopanje odločno grajati in obsojati. Tu pa pride tudi dinastični moment v poštev. „Deutsche Zeitung“ sama nekaj tacega slutí; zato pa milo prosi, da naj se postopa „frei von unbilligem Vorurtheile!“ Krivičen predsodek je torej, ako se država brani proti zakletim in nikdar mirujočim elementom? More-li „Deutsche Zeitung“ tajiti, da ne bi bili irredentovski njeni prijatelji velika nevarnost za državo, ko bi prišlo do neomejene oblasti, kakor bi ravno „Deutsche Zeitung“ rada? Upa li trditi, da neso težnje irredentovskih krogov dinastiji naši naravnost nasprotne in izdajalske? O, „Deutsche Zeitung“ vse to dobro ve! A kaj njej to mari, ko je tudi ona sama glasilo irredente — nemških Pemcev! Kaj to, če se tudi država vzpostavi največje nevarnosti, samo da se gospodi izpolni gorka želja po zatiranju Slovanov!

K sreči imamo zavest, da se želje protivnikov naših ne bodo obistinile, kajti „in Dalmatien ist Platz nur für eine österreichische Politik“ in da se bo tako res godilo, nam je porok narod hrvatski, ki je pretočil potoke krvi za avstrijsko monarhijo tedaj, ko so se drugi puntali in na vseh voglih rušili stebre, podpirajoče Habsburško dinastijo! C—t—č.

Domače stvari.

— (Deželni zbor štajerski) odložil je svoje zborovanje do 7. januarja p. l.

— (Na našo božično „jelko“) obesil je milostivi knezoškof Ljubljanski dr. Misija tudi svoje darilce. Prepovedal je namreč naš list in „Slovana“ v tukajšnjem semenišču. Zahvaljeval se na tej laskavi naklonjenosti kličemo v očigled božičnim praznikom: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobrega srca!“

— („Slovan“), jedini ilustriran list slovenski, končal je ravnokar svoje tretje leto. Razven raznovrstnih spisov prinaša „Slovan“ jako lepe slike, da nam nadomestuje razne nemške ilustrirane liste. Ker si je „Slovan“ razširil leposlovno polje, opustil bode s pribodnjim letom politiko in bode priobčeval samo znanstvene, ukovite in zabavne spise. Celoletnim naročnikom daje „Slovan“ premijo. Naročnina za celo leto iznaša 5 gld., za pol leta 2 gld. 50 kr., za četrt leta 1 gld. 25 kr. in naj se pošilja upravnistvu „Slovana“ v Ljubljani.

— (Slovensko gledališče.) Z nekako nezaupnostjo gledali smo gledališki list, ki nam je naznanjal, da bode dramatično društvo predstavljalo „Kovarstvo in ljubezen“, klasično žaloigro, katero je Schiller pisal v svoji še vedno prekipeči navdušenosti. Nezaupnost naša bila je skoro naravna, kajti ako si nemško gledališče s svojimi dobro plačanimi igralci ne upa, spraviti klasične igre na oder, kako bi se moglo kaj tacega pričakovati od našega dramatičnega društva, ki se ima boriti za svoj obstanek in ima na razpolaganje same diletante. Včerajšnja predstava pa je takoj v prvih prizorih razpršila vse naše pomisleke in pokazala, da dramatičnega društva vodstvo ni precenjevalo svojih močij, da uprizorenje klasične te igre ni bilo samo sad poguma, temveč opravičene samozvesti. Vsa igra pred-

stavljala se je gladko in točno, posamični prizori bili so izvrstni, konec družega dejanja uprav dovršen, splošni uspeh pa izreden in smelo trdimo, da tako dobre predstave še nismo imeli. Kar se tiče predstavljalcev, radi konstatujemo, da so vsi storili svojo dolžnost, da so bile vloge z ozirom na osebe in njih individualnost dobro razdeljene in vse pravilno izvršene, da ni nikomur očitati znatne hibe. Kar se tiče posamičnih oseb, bodi omenjeno, da je gospodična Zvonarjeva (Lujiza) svojo ulogo jako dobro pogodila. Glede vnanjosti bila je krasna prikazen, igrala je s pravim razumom in se pokazala jako pristno tragično igralko. Gospodična Mat. Nigrinova je vrlo predstavljala ponosno a blagosrčno lady Milford, gospodična Gostičeva (Millerjevo soproga) je hvalevredno sodelovala. Kar se tiče moških, moramo na prvo mesto postaviti g. Borštnika. Odkar vodi on slovensko gledališče, gre vse gladkeje, pri vsakej predstavi opazja se napredek in g. Borštnik opravičuje v polni meri nade, ki smo jih stavili vanj. Kot igralec odlikuje se v vsaki ulogi in včerajšnji njegov Ferdinand bil je povsem izborno zadet. Izvrsten bil je g. Danilo kot dvorni maršal Kalb, katerega nam je predočeval „comme il faut“. Isto tako pogodi je g. Slavko predsednika Waltera, g. Kocelj pa godca Millerja, in če se smemo o g. Kocelji reči, da je naših dramatikov vzgledni veteran, smemo o g. Slavkotu trditi, da ga jako srečno nasleduje. G. Sršenu prilagala se je jako dobro uloga tajnika Wurma, ki spada v njegov „genre“. — Občinstvo bilo je s predstavo izredno zadovoljno, žal, da je bilo občinstva premalo in več prostorov praznih in da sta bila poleg deželnega glavarja samo dva poslance prisotna pri predstavi, ki je bila „na čast veleslavnemu deželnemu zboru v slovesno razsvetljenem gledališču“.

— (Trnovsko-bistriška čitalnica) ima 26. t. m. ob 6. uri zvečer v čitalničnih prostorih občni zbor z naslednjim vspeodom: 1. Poročilo blagajnikovo. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Volitev novega odbora. 4. Pregled računov. 5. Nasveti gospodov udov. — Vse društvenike uljudno vabi odbor.

— (Poneverjenje.) Eduard Radaelli, kancelist pri okrajni sodnji v Trstu, šel je pred 8 dnevi na dopust, s katerega se še ni povrnil, Ker je po odhodu svoji soprogi pisмено naznanil, da se bode usmrtil, bil je to povod reviziji, katere je doslej dognala, da je Radaelli 20.000 gld. poneveril. Prava vsota poneverjenih denarjev se bode doznala še le po končani preiskavi. Najbrže je Radaelli ubežal v blaženo Italijo, kjer imajo njegove vrste Tržačani varno zavetje.

— (Razpisano) je mesto zemljiškega knjigovodje pri okrajni sodnji v Radgoni. Prošnje do 25. januarja p. l.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 23. decembra. Na podlagi avtentičnih vestij izjavljamo, da so poročila nekaterih dnevnikov, da je avstro-ogerska vlada v ameriških tovarnah naročila 400.000 pušk repetirk, popolnem neosnovana.

London 23. decembra. Churchill odstopil, ker je vojni budget previsok in po vnanjem položaji neopravičen.

Sofija 22. decembra. Sedaj je gotovo, da je Bismarck bolgarski deputaciji svetoval, naj se sporazume z Rusijo in v ta namen volijo kneza mingrelskega.

Pariz 22. decembra. Minister vnanjih zadev bode bolgarske odposlance le privatno vsprejel.

Berolin 22. decembra. Promet s Saksonsko, Bavarsko, Turingijo vsled zametov popolnem ustavljen, tudi proti Šleziji, Poznańskemu, Alzaciji in Loreni na več krajih pretrgan.

Draždane 22. decembra. Vse železniške proge zaprte. V Lipsko vozi pošta na saneh.

Pariz 22. decembra. Železnični promet na severu in na vzhodu vsled snega deloma ustavljen.

„LJUBLJANSKI ZVON.“

Gld. 4.60.

(933-3)

Gld. 2.30. — Gld. 1.15.

Poslano.
Neustein-ove posladkorjene kri čisteče
pile svete Elizabete, (817-14)

skušeno in od znamenitih zdravnikov priporočano sredstvo proti zabasanju. — 1 skatljica à 15 pil 15 kr., 1 zavoje = 120 pil 1 gld. a. v. — **Pred ponarejanjem se jako svari.** — Pristne so samo, če ima vsaka skatljica rdeče tiskano našo protokolovano varstveno znamko „Sveti Leopold“ in našo firmo lekarna „pri sv. Leopoldu“, Dunaj, mesto, Ecke der Spiegel- und Plankengasse. — Dobivajo se v lekarni G. Piccoli.

Tudi božično darilo. 50.000 goldinarjev je gotovo najlepše božično darilo, s katerim je moč svoje ljubljence presenetiti, in za to se sedaj ponuja najboljša priložnost, ker bode žrebanje Kincsem srečk baš o Božiči. Ta loterija daje največ upanja, kaj zadeti, kajti ima 4788 dobitkov, mej temi glavni dobiček 50.000 goldinarjev, kateri se takoj po žrebanju v gotovini izplačajo, in Kincsem srečko vsakdo lahko kupi, ker stoji le 1 gld.

Tujci:

20. decembra.

Pri **Nemci:** Zuvie z Dunaja. — Jankovič iz Gradca. — Schnidarik iz Železnikov. — Rade iz Trsta. — Vilhar iz Prezida. — Perz iz Gradca.

Pri **Mali:** Schrecker z Dunaja. — Kališnik iz Tržica. — Singer z Dunaja

Meteorološko poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močina v mm.
22. dec.	7. zjutraj	731.93 mm.	0.6° C	sl. jz.	obl.	2.00 mm.
	2. pop.	734.35 mm.	-1.2° C	sl. vzh.	snež.	
	9. zvečer	736.04 mm.	-2.6° C	sl. vzh.	obl.	snega.

Srednja temperatura — 1.1°, za 1.3° nad normalom.

Dunajska borza

dné 23. decembra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Papirna renta	82 gld. 65 kr.
Srebrna renta	83 „ 35 „
Zlata renta	111 „ 60 „
5% marčna renta	100 „ 05 „
Akcije narodne banke	876 „ „
Kreditne akcije	293 „ 40 „
London	126 „ 20 „
Srebro	— „ „
Napol.	9 „ 97 „
C. kr. cekini	5 „ 87 „
Nemške marke	61 „ 87 1/2 „
4% državne srečke iz l. 1864	250 gld. 131 „
Državne srečke iz l. 1864	100 gld. 168 „
Ogrska zlata renta 4%	104 „ 10 „
Ogrska papirna renta 5%	93 „ 60 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	105 „ 50 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 117 „
Zemlj. obh. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	124 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	— „ „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. želez. ce	99 „ 40 „
Kreditne srečke	100 g 178 „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „ 113 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	215 „ 25 „

Potrjim sreem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša mati, oziroma stara mati in sestra

IVANA MILAVC roj. **ZIHERL**,

danes ob 4. uri podoludne v 70. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bode dne 24. decembra popoldne na tukajšnjem pokopališču.

Blaga ranjca se priporoča v molitev in po-božen spomin.

Planina pri Rakeku, dne 22. dec. 1886.

Anton Milavo, c. kr. kancelist pri sodnji v Rudolfovem, Frano Milavo, Josip Milavo, c. kr. nadporočnik, sinovi. Franja, Antonija Milavo, Ana Hudolin, hčere. Marija Ziherl, sestra. Ana Milavo, sinaha. (941)

Najprikladnejša

prazniška darila.

Za odražene:

Funtek, Zlatorog

planinska pravljica.
Elegantno vezan z zlatim ob-rezkom 2 gold.

Gregorčičeve Poezije

vezane 2 gold.

Za mladino: Odkritje Amerike.

Spisal H. Majar.
Cena 1 gold. 60 kr.

Za deca: Knjižice s podobami

vsaka s 6 barvotiskanimi po-dobami: **Pepelka, Trnjeva**
rožica in Snegulčica
v 4°, vsaka po 50 kr.

Pravljice o Pepelki, Obtem
mačku in o Rudeči kapici

v 8°, vsaka po 25 kr.

Robinson, Dežela lenuhov
in Pritlikovec

v 16°, vsaka po 15 kr.

Prodajajo se po vseh knjigotržnicah.

Založila

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

Najfinejši

med v satovji,

kilo po 60 kr., dalje

rožni med

prodaja se na debelo in drobno in razpošilja po pošti proti predpošiljavi zneska ali poštnemu povzetju v poščinastih pušicah po 5 kilo, kilo po 50 kr., pušica velja 30 kr.

Prodaja tudi (919-5)

najboljši raznovrstni mali kruh (Leb-kuchen), svečice za božična drevesca
iz pristnega čebelnega voska.

OROSLAV DOLENEC, v Ljubljani, Gledališke ulice št. 10.

Za Božič

priporoča

Ivan Förderl-ova

nasladna pekarija

raznovrstnih (934-2)

pekarstev srednje in najfi-nejše vrste za čaj, marzipan in grahast suhar (Schrott-zwieback), potvice, makove in orehove rožičke, suhar iz cimeta ali vanilije i. t. d.

Cvet zoper tr-ganje (Gicht)

po dr. Maliču à 50 kr.,

zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrple živce in kite itd. V svojem učinku je nepresegljiv in hitro ter radikalno Schumacher, zdravi, kar dokazuje na stotine priznanj iz najrazličnejših krogov.

Prodaja (749-11)

LEKARNA TRNKOCZY

■ zraven rotočva v Ljubljani. ■

Razpošilja se vsak dan po pošti.

Žrebanje že v ponedeljek 27. decembra zvečer ob 6. uri.

KINCSEM SREČKE à 1 gld. | 11 srečk 10 gld. | 6 srečk 5 gld. 50 kr.

Glavni dobiček v gotovini

(935)

gld. 50.000 gld.

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% || 4788 denarnih dobitkov.

Kincsem srečke dobivajo se
v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: **Budimpešta, Waitznergasse 6.**